

על המשברון הממשלתי בגללו

נזק סגן שר החינוך הדתי מכהונתו

אבנר שאקי, מרצה למשפטים באוניברסיטאות תל-אביב וירושלים.

שאקי הוצב במקום ה-15 ברשימת הר"ר מפד"ל, שנהשב כמקום בלתי ריאלי ב"החלטת המפד"ל וזכתה בבחירות ב-12 נציגים בלבד. גם אחרי ששני שרי המפד"ל יוסף בורג ורחל ורפהפטיג פרשו מהכוננות בכנסת עקב מינויים כחברי הממשלה, עדיין נשאר הר"ר שאקי בחוץ. דווקא כשאבטורופוסו ואיש הסדר, משה חיים שפירא, נפטר, זכה שאקי להכנס לכנסת. איך הגיע דווקא הוא. שאינו מצפוני המפלגה הוותיקים, ובין האחרונים שנכנסו לכנסת, לכהונת סגן-שר?

הפעם, כך הסתבר, טעה שאקי. נכון, מי שהיה סגן-שר חינוך קודם, מיכאל חזני, נקרא לממשלה למלא את מקום שפירא שנפטר. במפד"ל נוצרה קונסטיציה מורוה: שני גושים התחרו זה בזה, כשאף אחד מהם לא היה מוכן לוותר לגוש השני ולהניח לאחד מאנשיו להברח לכהונת סגן-שר. בליט ברירה מצאו את שאקי, שלא היה שייך לאף אחד משני הגושים, וייצג את סיעת איחוד והגשמה של בני עדות המזרח.

גמישות

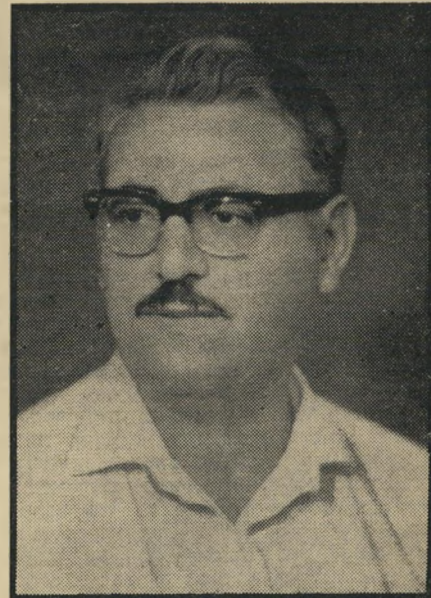
מצפונית

אקי הפסיק את לימודיו באוניברסיטאות, בהם המשיך גם אחרי שנבחר כח"כ, והתמסר לבעיות בינוי ומיל"גות במשרד החינוך. תוך כדי כך התחוויר לו, שטעות מעין זו, אינה יכולה לחזור על עצמה פעמיים. היה ברור לו שאפילו אם יזכה לכהן כח"כ המפד"ל קדנציה נוספת, לא יחלקו לו עוד פעם את הכבוד של כהונת סגן-שר. יש קודמים וטובים לפניו בתור.

יתכן שתוצאה ממסקנה זו, דאג שאקי להבטיח לעצמו עורך ציבורי במפד"ל.

כרביית אזרחי ישראל גילו השבוע להתפתעתם לראשונה כי לשר החינוך יגאל אלון יש סגן-שר דתי. נציג המפד"ל הר"ר אבנר שאקי, לרוע המזל התבררה עובדה זו דווקא בשעה שהד"ר שאקי חדל להיות סגן שר, בעקבות החלטת הממשלה להדיח אותו מכהונתו. הד"ר שאקי זכה להיות סגן-השר הראשון המועף מתפקידו עם בעיטה הגונה באחוריים. רק אז נזכרו רבים וטובים לשאול: "איך, לכל הרוחות, הוא הגיע לתפקיד הזה?" התשובה היתה: בטעות.

הקאריירה הפוליטית הסוערת של הר"ר אבנר שאקי, שהעסיקה השבוע את אזרחי ישראל אולי יותר מכל מאורע פנימי אחר, היתה רצופה מתחילתה בטעויות, שהגיעו השבוע לשיא של סיבוכים, שאף

סגן-שר מודח שאקי

אחד ממחזאי הקומדיות הקלאסיים לא יכול היה לבדותו בצורה מבדחת יותר מאשר אירעו במציאות.

מאז מלאו לו 30 שנה ניסה הר"ר שאקי, לידי צפת, דור שישו בארץ, בן למשפחה רבנים שהגיעה לארץ-ישראל מיוון, לפלס לעצמו קאריירה פוליטית.

שאפתן, בוטח בעצמו, רברבו (השבוע, בראיון בטלוויזיה, שיבח את עצמו כבעל יוזמה וכבעל בטחון עצמי רב) החליט או שאקי לקפוץ על העגלה העדתית. בי בחירות לכנסת החמישית הוא הופיע ברשימת המועמדים של רשימה עדתית של ספרדים שניסתה להתחרות על קולות הבוחרים הספרדיים ונחלה כשלון חרוץ. שאקי גילה שהיתה זו טעות לרוץ על סוס עדתי. הוא הימר או על הסוס הליברלי, תקופה מסוימת היה פעיל בחוגי המפלגה הפרוגרסיבית, שקדמה למפלגה הליברלית העצמאית, עד שגילה כי תפיסתו אחרת על תהיה גם על הדרך הזו. הוא הצטרף למפא"י, פול לרפ"י, נשאר ב"מפא"י אחרי שהתברר לו שאין מציעים לו ברפ"י מקום ריאלי.

פרט מאלף: עד היום, כשהוא חבר ומנ"היג מן המניין במפד"ל, עדיין הוא מייצג את מפלגת העבודה באחד ממוסדות התינועה הציונית.

הטעות

הנכונה

אי המפד"ל הגיע שאקי גם כן ב"טעות. הוא אומנם בן למשפחה רבנים, שומר מסורת שהיה בנעוריו מדרוך בנעור החזרתי כפנת, אבל הר"ר למש"פנים שהתמחה במשפט בינלאומי פרטי בדיני אישות וירושלם בעיקר, הוא בוגר ב"ת"ספר אליאנס, מי שקירב והכניס אותו למפד"ל היה שר-הפנים המנוח, משה חיים שפירא. שלקראת הבחירות לכנסת השביעית, רצה להכליל ברשימת המועמדים דים של המפלגה גם נציג הולם של עדות המזרח, שיהיה משכיל ותרבותי ולא רק עסקן עדתי. ומי היה ראוי לכך אם לא

שרי המפד"ל חזני וורהפטיג

לשאקי כאילו בישיבת הממשלה יוחלט לגנותו אך לא לגרשו. שוב נפל שאקי קורבן לטעות. הטעויות הפכו לקומדיה.

כאשר התברר לו שלא רק שגולדה דרשה את פיטוריו, אלא ששרי המפד"ל קפצו על המציאה לנקום בו, ותמכו ב"הצעה, מיתר שאקי להגיש את מכתב התפטרותו, בעיתוי מגוחך אחרי שכבר פוטר, למחרת, בחמש בבוקר, כאשר הסי"חבר לו שהגשת מכתב התפטרותו שלו היתה טעות טאקטית, כיוון שלא תאפשר לו דישת דיון בהחלטות הממשלה, מיהר לטלפן לאלון ולבקש את ביטול מכתב ההתפטרות.

צריך להבין כי עבור אדם כמו שאקי, הכבוד הכרוך במישרה הוא אחד המר-

מקצועי ובדיבוריו הבוטים הפך למיטרד לראשי המפד"ל, ניסה לנצל את המשבר כדי להשיג הבטחות והתחייבויות לגבי עתידו. החשבון שלו היה פשוט: כוונתו להסתמך על מצפונו ולהצביע בעד הצעת החוק של לורנץ תציג את שאר הח"כים של המפד"ל כמי שאינם נאמנים למצפון גם. כדי למנוע מצב זה, הם יהיו מוכנים לעשות הכל כדי שיצביע עימם, כשיצביעו.

את "הפצצה" שלו הכין שאקי ערב הכ"רעת המפד"ל בשאלת ההצבעה. הוא שהביא את חוות דעתו של הרב אונטרמן שעל נציגי המפד"ל להצביע בעד הצעת החוק של לורנץ, דבר שהביך את ראשי המפלגה, אילץ אותם לרוץ ברגע האחרון לרבנים אחרים, כדי לקבל פסיקות סותרות שאיפשרו להם להמנע בהצבעה.

קומדיה

שנל טעויות

כיבים החשובים ביותר שבמישרה, שאקי, שהתאלמן לפני שלוש שנים מאשתו הי ראשונה שילדה לו ארבעה ילדים, ונישא לפני שנתיים לאשה צעירה, שילדה לו עד כה בת, הבין כי למרות העניין ה"עקרוני הקשור בסילוקו, הוא עלול להפ"סיד מהפרשה יותר מאשר להרוויח. בין השאר הוא יפסיד את כל טובות ההנאה והכבוד הכרוכות במישרת סגן-השר. הוא ניסה להחזיר את המצב לקדמותו, למצוא דרך לפיה תתבע המפד"ל להחזירו.

כאשר התכנסה ביום השני השבוע סיעת המפד"ל בכנסת לדיון בפרשת שאקי, גויסו כל תומכיו של שאקי להפעלת לח"צים. אולם כל זה לא הרעיל.

למרות שזכה בתמיכתו המוסרית של ח"כ יצחק רפאל, נאלץ שאקי לבלוע את הצפדע. הדבר היחיד שהצליח להשיג, היא החלטה של הסיעה שימשיך בפעולתו בתנועה ובכנסת.

השבוע, עוד המשיך לאיים כי יפרוש עם תומכיו מהמפלגה ויקים סיעה עצמאית, ויש אומרים כי מאחורי הקלעים הוא מבר"סו לקיים מאורמתן על הצטרפות לגח"ל. אבל ראשי המפד"ל יכלו רק ללעוג לי"אומיו אלה. הם ידעו כי האיש שכל דרכו סוגה בטעויות, יזהר לפני שיעשה את הטעות שתחרוץ סופית את גורלו הפוליטי.

למרות שכל שיקוליו ותיכוננויו של שאקי לא נראו עד כה כמוטעים, והוא לא זכה בהבטחה לה קיווה, הוא המשיך ללכת עד הסוף, גם כאן היו השיקולים מוטעים.

לבלוע

צפרדע

קי קיווה, כי אם יפר את החלטת הנהלת המפד"ל שהייתה את כל נציגי גיה בכנסת להמנע מהצבעה, הוא יעורר את חמתם של ראשי המפלגה, אך אלה יהיו חסרי אונים לפעול נגדו, כיוון שלא יכלו להעניש בפומבי מי שהצביע בעד הצעה שכל יהודי דתי משתוקק לה.

כך אירע, שבעת ההצבעה על הצעת ח"כ לורנץ בשבוע שעבר, הפתיע שאקי אפילו את חבריו ובהצבעה "מצפונית", הצביע נגד עמדת הממשלה שהוא אחד ממרכיביה. כך חרץ שאקי את גורלו. כאשר הסתבר לו כי גולדה איתנה בדעתה להענישו, הכין מכתב התפטרות, כדי שיראה כאילו התפטר מרצונו ולא נזרק מתפקידו. הוא רצה להיכנס לישיבת הממשלה, אך נאמר לו שמאוחר מדי. את ההתפטרות התכוון לנצל לצורך מאבק ב"מפד"ל כיחיד הנאמן לעקרונותיו. אולם מכתב ההתפטרות שהכין לא הוגש. נרמו